

nesten alltid kalendarisk kalkulasjon («hvilken ukedag faller 1. mai på i 4020?»), andre matematiske kalkulasjoner, musikk, tegning og maling og ekstrem hukommelse, særlig for tabeller og rekker av tall.

Darold Treffert er kanskje verdens mest profilerte ekspert på savantsyndromet. Han var faglig rådgiver for Dustin Hoffman i hans utforming av verdens mest kjente savant: Raymond Babbitt i filmen *Rain Man*. Treffert har skrevet en rekke bøker om fenomenet, deltatt i et utall av filmer og TV-produksjoner omkring det samme og er sentral i kretsen rundt www.savantsyndrome.com.

Islands of genius er en oppsummering av hans snart 50-årige erfaring med savanter. Boken er delt i fem deler. I den første delen beskriver han selve syndromet med en rekke forbløffende eksempler. Del to er kasuistikker som beskriver over 20 savanter. I del tre skildrer han ervervede savantegenskaper etter hjerneskadener eller sykdommer. Han diskuterer også de plutselig oppståtte savanter, avgrenser fenomenet mot «nevronormale» talentfulle mennesker og har noen tankevekkende betraktninger over mulighetene for at vi alle har visse savantegenskaper gjemt i vår hjerne. I del fire gir forfatteren råd til foreldre, pårørende og lærere som får en savant nært innpå seg, mens del fem er hans egne betraktninger over hvordan studiet av savantfenomenet kan bringe nevrobiologi og forskning videre.

Målgruppen er først og fremst en leserkrets som har en viss nevrobiologisk bakgrunn, men boken kan leses med betydelig utbytte av alle leger og antakelig også et legepublikum. Treffert diskuterer meget innsiktsfullt mulighetene for at vi alle har savantegenskaper, at savantisme antakelig er et «release-fenomen», hvor venstre hemisfærens kontroll over høyre blir svekket. Særlig erfaringene fra ervervede savanter og MR-undersøkelser av autistiske savanter gir holdepunkter for at en skade i venstre, fremre temporallapp er en fellesnevner. Han begrunner den mannlige overtalligheten med at testosteron i store doser kanskje er skadelig for den vulnerable venstre hemisfæren i føtallivet. Forfatteren filosoferer over at barn med savantegenskaper «kan gjøre ting de ikke har lært», f.eks. å spille avanserte klassiske pianostykker uten å ha hatt en eneste time med musikkundervisning enn si har spilt piano før. Han postulerer meget overbevisende at det må finnes en nedarvet «genhukommelse» for ervervede egenskaper.

Denne anmelderen har hatt en storartet opplevelse ved å lese denne boken og anbefaler den på det varmeste til alle kolleger.

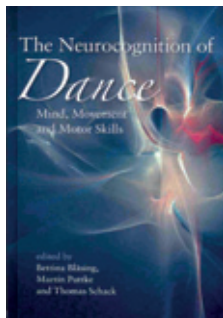
Ragnar Stien
Oslo

Dansens nevrobiologi

Bettina Bläsing, Martin Puttke, Thomas Schack, red.

The neurocognition of dance

Mind, movement and motor skills. 249 s, tab, ill.
Hove: Psychology Press, 2010. Pris GBP 45
ISBN 978-1-84872-024-4

Å lage en bok om det hittil ikke eksisterende fagfeltet dansens nevrobiologi ville for noen år siden ha virket som et litt pussig, konstruert prosjekt. Noe av den mest spennende nevrobiologiske forskningen i det

siste tiåret har imidlertid dreid seg om forsøkene på å forstå den tette koblingen mellom sansing, emosjon, kognisjon og motorikk. Slagordpreget sagt ser vi en kroppsliggjøring av sinnet og en sinnliggjøring av kroppen. I lys av dette føyer denne boken seg inn i rekken av flere liknende tverrvitenskaplige prosjekter.

Boken har sitt utspring i en tysk konferanse som i 2007 brakte sammen dansere, koreografer, bevegelsesforskere og nevrobiologer. Dette har resultert i en bok som kan ses på som et forsøk på forståelse av planlegging og kognitiv representasjon av dans, av hvordan vi oppfatter, tolker og lærer bevegelse og av den estetiske nytelsen vi opplever ved å se og utføre dans. De tre redaktørene har sin bakgrunn fra henholdsvis bevegelsesforskning og nevrovitenskap (Bläsing og Schack) og ballett og ballettkoreografi (Puttke). De ulike bidragsyterne spenner også vidt i faglig bakgrunn, fra nevrobiologi og biomekanikk til pedagogikk, psykologi, utøvende dans og koreografi.

Tematisk er boken inndelt i tre. I en innledende del tar man for seg nevrobiologisk forståelse av kontroll av bevegelser og presenterer ulike perspektiver på hvordan bevegelser planlegges, initieres og lagres i hjernen. I del to presenterer dansere, koreografer og pedagoger sine tilnæringer til, og praktiske erfaringer med, hvordan dans relaterer seg til kognitive og mentale prosesser. Den avsluttende delen er viet til de relativt få nevrobiologiske studiene som finnes av dans og dansere. Så å si alle kapitlene har fylldige referanselister, og registeret er godt. Det er enkelte illustrasjoner i sort-hvitt, men med unntak av omslaget, fremstår layouten som ganske kjedelig.

Styrken er først og fremst enkeltkapitlene. I kapittel fire gjennomgår man på oversiktlig vis modeller og empiriske studier omkring mentale representasjoner av motorisk kontroll og av hukommelse for motorikk. I den midtre delen er særlig

Puttkes bidrag, *Learning to dance means learning to think*, svært interessant. Koreografen Gregor Zölligs bidrag, *Searching for that «other land of dance»*, er også fascinerende. Zöllig gjennomgår de ulike fasene, ideene og improvisasjonen som utgjør koreograferingens kreative prosess. I det åttende, og etter min mening det beste, kapitlet gjennomgår Beatriz Calvo-Merino den sannsynlige betydningen av hjernens speilnevransystemer for opplevelsen av dans. Dermed bringer hun også inn en ofte oversett synsvinkel, nemlig tilskuerens. Tittelens antydning om et integrativt perspektiv oppfylles først og fremst i dette kapitlet.

Selv om man forklarer både undersøkelseteknikker og fagtermer fortløpende i de «vitenskapelige» kapitlene, vil nok lesere uten biomedisinsk bakgrunn fort falle av lasset her. Den største svakheten er imidlertid at det integrative perspektivet ikke er helt overbevisende. Slik sett bør boken ses som et første arbeidsdokument for en videre utforskning av feltet. For undertegnede, med bakgrunn fra nevrofagene, er flere av enkeltkapitlene likevel fascinerende lesning, og jeg kan anbefale boken til alle kolleger med interesse for dans, og for koblingen mellom sansing, emosjon, kognisjon og motorikk.

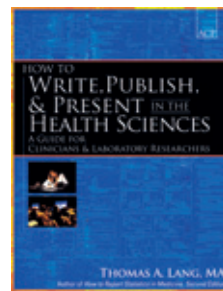
Are Brean
Tidsskriftet

Å kommunisere vitenskapelige resultater

Thomas A. Lang

How to write, publish, and present in the health sciences

A guide for clinicians and laboratory researchers. 389 s, tab, ill. Philadelphia, PA: APC Press, 2009. Pris USD 60
ISBN 978-1-934465-14-1

Formidling av vitenskapelige forskningsresultater blir stadig viktigere. I økende grad er forskningsaktivitet, -produksjon og -formidling blitt et finansielt anliggende for forskningsgrupper

og institusjoner – også utenfor de tradisjonelle universitetsrammene. For de større helseforetakene spiller forskningsaktivitet en viktig rolle. Kvalitet og kvantitet blir forsøkt målt og vektet med mer eller mindre egnede metoder. Uansett, forskningsaktiviteten blir forsøkt kommunisert på en smart måte – ikke bare for å formidle det faglige,

intellektuelle innholdet. Motivasjonen, for noen, ligger kanskje like mye i det å få utløst forskningens finansielle potensialer. Money rules.

Forfatteren Thomas A. Lang har nylig vist mye av sin faglige kompetanse (å publisere vitenskapelige artikler er både et fag og en kunst) og sine pedagogiske talenter gjennom utgivelsen av *How to Report Statistics in Medicine* (1). I den foreliggende boken ønsker forfatteren å bidra til at klinikere og basalforskere får en introduksjon i å kommunisere forskningsresultater på ulike måter. Et av hovedbudskapene er at kommunikasjon er mer enn presentasjon.

I tre hovedkapitler blir utarbeidelse av en vitenskapelig artikkel, ulike aspekter ved publisering (inklusive det å skrive søknad om forskningsstøtte) og forberedelse av andre presentasjoner (slides og postere) tatt opp. Gjennom en rekke gode eksempler, belyst ved figurer og tabeller, forklarer forfatteren sine synspunkter og gir mange praktiske og nyttige råd. Gjennom sin mangeårige karriere som «senior scientific writer» og underviser ved flere store, amerikanske forskningsinstitusjoner, har han lært mye, og lært fra seg svært mye. Denne erfaringen deler han raust med leserne. Finnes det forresten stillinger som «senior medical writer» ved noen universitetsklinikker eller medisinske fakultet i Norge?

Boken kan leses fra perm til perm, men man kan selvsagt gå mer målrettet til verks og starte med det som er mest aktuelt der og da. Språket er lettlest, layouten er tiltalende, stoffet formidles overbevisende, og de praktiske rådene vil hjelpe de fleste til å komme videre i prosjekt og prosess. Det er henvisninger til en rekke andre kunnskapskilder, ikke minst nyttige hjemmesider på verdensveven. Godt verktøy er halve jobben, og denne boken oppfatter jeg som både praktisk nyttig og teoretisk velfundert. Ingenting galt sagt om tilsvarende hjelpemidler på norsk, men internasjonal forskningsformidling, både skriftlig og muntlig, skjer oftest via det engelske språk, og da vil denne engelskspråklige veilederen ha klare fortrinn, tross alt. Prisen er det ikke noe å si på, selv om boken kommer i paperback. Blir den utslitt i løpet av de neste par årene, vil jeg tro og håpe at en ny utgave er tilgjengelig. Selv en utmerket bok som denne kan forbedres.

Jon Arne Søreide

Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus

Litteratur

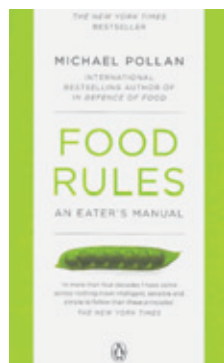
- Lang TA, Sestic M. How to report statistics in medicine. Annotated guidelines for authors, editors and reviewers. 2. utg. Philadelphia, PA: American College of Physicians, 2006.

Matregler – en viktig liten bok

Michael Pollan

Food rules

An eater's manual. 140 s, ill. London: Penguin Books, 2010. Pris GBP 5
ISBN 978-0-141-04868-0

Mat, kosthold og ernæring er blitt faretruende populært. Det lages stadig nye, såkalte vitenskapelig baserte dietter av selvbestaltede ernæringseksperter. Rådene følges opp i dagspressen, og mange løssalgsaviser bolttrer seg i syk-

dommer og deres behandling med «nye» kostholdsråd, som slås stort opp på avisenes førstesider. Det kommer stadig ut bøker om kostråd og dietter, og alle ukeblader og helgemagasiner er fulle av beretninger om folk som er blitt reddet av enten for meget eller for lite av et eller annet næringsstoff eller nye matvaner.

Både folk flest og journalister er blitt forvirret og vet ikke hva man skal spise. Da er det bra at en journalist virkelig har satt seg inn i den nye ernæringsvitenskapen og forteller hva han bokstavelig talt har fordøyet – av nyere litteratur koblet opp mot gammel visdom og sunn fornuft. Michael Pollan er først og fremst journalist. Han skriver i store amerikanske aviser, og hans innsiktsfulle artikler er lenge blitt publisert i *New York Times Magazine*. Han er også professor i journalistikk ved University of California at Berkeley, og han har skrevet flere bøker, flere av dem om mat og kosthold. Boken *In defense of food* (1) lå lenge øverst på New York Times' bestselgerliste.

Nå har han skrevet *Food rules*, og den inneholder i alt 64 regler eller råd om mat. Boken er delt i tre deler: 1) Hva skal jeg spise? 2) Hva slags mat skal jeg spise? og 3) Hvordan skal jeg spise? Svarene er enkle: For det første: Spis mat, og ikke det han kaller «spiselige matliknende produkter». For det andre: Spis vesentlig planteføde. For det tredje: Spis ikke for mye. Innenfor disse tre enkle og overordnede rådene gir han gode og litt mer detaljerte regler. Noen kan jeg nevne her: Ikke spis noe som din bestemor ikke ville betrakte som mat. Ikke spis produkter som har sukker som en av de tre hovedingrediensene. Unngå produkter som har mer enn fem ingredienser anført på pakken. Unngå produkter som inneholder ingredienser som en tredjeklassing ikke klarer å uttale. Unngå matvarer som blir avtert på TV. Spis bare

mat som før eller siden vil råtne. Det er ikke mat dersom du kan få det servert gjennom vinduet i din bil. Det er dårlig mat om det heter det samme i alle land (Coke, McDonald's, Pringles etc.). Salte og sukre maten din selv. Bruk ikke frokostblandinger som endrer fargen på melken du heller over. Spis all den «junk food» du vil, dersom du har laget den selv. Spis mindre, og stans før du er helt mett. Spis langsomt. Bruk mindre glass og tallerkener. Spis måltider sammen med familie eller venner. Spis alltid ved et spisebord, og ikke ved et skrivebord eller en pult. Lag maten din selv, og bryt alle disse reglene en gang iblant.

Boken er lettlest, morsom og instruktiv i sin enkle form. En hovedregel er den samme som var matråd nr. 1 gitt av det tidligere Statens ernæringsråd: Hygg deg med maten!

Det tar bare en time eller to å lese boken, men følger du forfatterens regler og råd, kan du legge flere gode og smakfulle år til ditt liv. Moderne næringsmiddelindustri, med sin forflatning av smak og tradisjon, ville imidlertid neppe kunne overleve dersom alle fulgte Michael Pollans regler og råd. Boken bør oversettes til norsk!

Kaare R. Norum

Avdeling for ernæringsvitenskap
Universitetet i Oslo

Litteratur

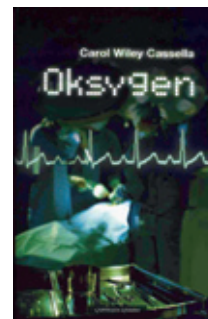
- Pollan M. In defense of food. London: Penguin Books, 2008.

Den gode lege

Carol Wiley Cassella

Oksygen

368 s. Oslo: Cappelen Damm, 2010.
Pris NOK 349
ISBN 978-82-04-14026-5

Jeg erkjenner: Jeg har et problem med romaner skrevet i jeg-form generelt. Med legeromaner spesielt. Og i særdeleshet når forfatteren og jegpersonen begge er leger. Carol Cassella er anestesilege i Seattle,

oppvokst i Texas. I hennes debutroman, *Oksygen*, er jegpersonen, Marie Heaton, anestesilege i Seattle, oppvokst i Texas.

Er det blitt en god bok, en spennende bok? Jeg synes ikke det. Men det er en populær bok, en salgssuksess, oversatt til flere språk. Hvorfor? Så enkelt som at legeromaner er god butikk? Før tilhørte legeromaner kiosk-litteraturen. Slik er det ikke lenger. Fascinasjonen rundt leger og sykehus omgir oss på